30/04/2021

«Η ψυχή δια της Αναστάσεως γίνεται πλατυτέρα»

Πατριαρχεία / Οικουμενικό Πατριαρχείο

Κήρυγμα της Μεγάλης Παρασκευής του Μέγαλου Πρωτοσυγκέλλου του Οικ. Πατριαρχείου Θεοδώρου Μεϊμάρη

Ιδού λοιπόν και εφέτος, και δη εν μέσω της διογκουμένης μάστιγος του κορωνοιού και της αυξανομένης ανασφαλείας, ο Ιησούς επί του Σταυρού. Εκείνος, όστις «αμαρτίαν ούκ εποίησεν, ουδέ ευρέθη δόλος εν τω στόματι αυτού». «Ο άσπιλος και άμωμος αμνός», κατά τον Πρωτοκορυφαίον του χορού των Αποστόλων Πέτρον. «Ο μη γνούς αμαρτίαν», κατά τον κοσμοπολίτην και ουρανοπολίτην Παύλον. Ο αθώος και ο αναμάρτητος, ως τον ωμολόγησαν Ιούδας ο Ισκαριώτης, ο και παρα-διδούς Αυτόν, ο ανευθυνοϋπεύθυνος Πιλάτος, ο θρασύδειλος Ηρώδης και ο μετανοών ληστής. «Το άριστον σύμβολον της ουρανίου σοφίας», ως τον ετιτλοφόρησεν ο Εβραίος φιλόσοφος Σπινόζα. «Το αιώνιον κάλλος», ως τον ωνόμασεν ο άπιστος Ρενάν. Ο «υιός του Θεού», ως απεκάλυψεν αυτός εαυτόν ενώπιον του Αρχιερέως Καιάφα και ως ανεκήρυξεν αυτόν επί του Γολγοθά ο κεντυρίων και ως ανεγνώρισαν και αναγνωρίζουσιν αυτόν έκτοτε εκατομμύρια ανθρώπων, ιδού λοιπόν αυτός, «μετά ανόμων λογισθείς», κρέμαται επί του Σταυρού μετέωρος μεταξύ ουρανού και γης, ο των επιγείων και των επουρανίων ποιητής και συμφιλιωτής.

Διό και ο ιερός υμνωδός εν εκστάσει και μετά δέους αναφωνεί:

«Φοβερόν καί παράδοξον Μυστήριον, σήμερον ἐνεργούμενον καθορᾶται. Ὁ ἀναφής κρατεῖται, δεσμεῖται, ὁ λύων τόν Ἀδάμ τῆς κατάρας. Ὁ ἐτάζων καρδίας καί νεφρούς, ἀδίκως ἐτάζεται, εἱρκτῇ κατακλείεται, ὁ τήν ἄβυσσον κλείσας, Πιλάτῳ παρίσταται, ᾧ τρόμῳ παρίστανται οὐρα-νῶν αἱ Δυνάμεις, ῥαπίζεται χειρί τοῦ πλάσματος ὁ Πλάστης, ξύλῳ κατακρίνεται, ὁ κρίνων ζῶντας καί νεκρούς, τάφῳ κατακλείεται, ὁ κα-θαιρέτης τοῦ Ἅδου».

Το φοβερόν και παράδοξον τούτο μυστήριον συντελείται εν μέσω των βασάνων και των φρικαλεοτήτων, με τας οποίας συνοδεύεται ο επί του Σταυρού θάνατος. Εν μέσω των ύβρεων και των εμπαιγμών, οι οποίοι από όλα τα λυσσώντα στόματα των παρισταμένων και των παραπορευομένων εκτοξεύονται αναιδέστατα κατά του πάσχοντος Υιού του Θεού. Εν μέσω του θορύβου και του αλλαλαγμού των μαινομένων ανθρώπων και της αναστατώσεως των δυνάμεων και των στοιχείων της φύσεως, Εκείνος ήρεμος σιωπά. Σιωπά παρανόμως δικαζόμενος υπό των αρχιερέων Άννα και Καιάφα. Σιωπά ανακρινόμενος υπό του Ηρώ-δου και του Πιλάτου. Σιωπά συκοφαντούμενος υπό ασυνειδήτων ψευ-δομαρτύρων. Σιωπά μαστιγούμενος και χλευαζόμενος υπό αξέστων στρατιωτών. Και επί του Σταυρού κρεμάμενος σιωπά.

Και, αίφνης, «Τετέλεσται!» ηκούσθη ως υστάτη κραυγή επί του Γολγοθά από το στόμα του Ιησού, τον οποίον η κακία και η αγνωμοσύνη των ανθρώπων, αλλά και η

Εκείνου άπειρος προς αυτούς αγάπη και συγκατάβασις ανεβίβασαν επί του Σταυρού ως τον έσχατον κατάδικον. Πράγματι τετέλεσται το φρικτόν δράμα, το φρικτότερον εξ όσων είδεν ο ημέτερος πλανήτης, και η πάλη η τεραστία και αγωνιώδης, η από του λίκνου της Βηθλεέμ αρχίσασα, η πάλη μεταξύ της Ζωής και του Θα-νάτου, της Αμαρτίας και της Θείας Αγάπης, του Ψεύδους και της Αληθείας, του Σκότους και του Φωτός, του Κακού και του Αγαθού, του Κόσμου και του Ουρανού, της Δουλείας και της Ελευθερίας, της Οδύνης και της Ευφοσύνης, η πάλη αύτη, της οποίας το κορύφωμα εξεδηλώθη επί του Γολγοθά, έχει συντελεσθή! Αλλά, τις ο νικητής; Αυτοί οι από του λόφου του δράματος κατερχόμενοι ιερείς και Φαρισαίοι, οι φέροντες εν εαυτοίς την ικανοποίησιν ότι κατίσχυσαν επί τέλους κατά του νέου Προ-φήτου, και βέβαιοι όντες περί της οριστικής επιτυχίας αυτών, ή αυτός ο χλωμός και πελιδνός και επί του Σταυρού αποθνήσκων Ιησούς;

Τετέλεσται! Διά τους Ιουδαίους δεν υπάρχει πλέον το αψευδές στόμα της αληθείας, το καυτηριάζον σκληροκαρδίαν, οίησιν, υποκρισίαν, καπηλείαν, παχυλότητα, εμπάθειαν και αμαρτίαν.

Τετέλεσται! Απεσβέσθησαν αι ελπίδες των κατεπτοημένων μαθητών, οι οποίοι, ως τα πρόβατα παταχθέντος ποιμένος, διεσκορπήσθησαν και εζήτουν που να κρυβώσι. Τετέλεσται! Απέπτη και η εσχάτη παρηγορία των πιστών και αφωσιωμένων Γαλιλαίων, εις τους οποίους επέτρεψεν ο οίκτος των ρωμαίων στρατιωτών να πλησιάσωσι προς τον Σταυρόν και καταβρέξωσι την βάσιν αυτού με τα δάκρυα της εσχάτης αγάπης και αφοσιώσεως. Ο Μεσσίας, ο Βασιλεύς του Ισραήλ, Όστις έμελλε να καθήση επί του θρόνου της Ιερουσαλήμ, όπως εν δόξη κρίνη τα έθνη, απώλετο αθλιώτατα επί του Σταυρού της ατιμίας. Ο Ραββί του Ισραήλ, το στόμα της αληθείας και η φωνή της αγάπης και της παρη-γορίας προς τους περιθωριοποιουμένους και τους εσχάτους και ασήμους του κόσμου τούτου, συμπνίγεται εν τω τάφω και συγκλείεται η περί βασιλείας ουρανών ελπίς. Πένθιμος σιγή επικρατεί και βαθεία απελπι-σία συμπιέζει τας καρδίας της μικράς ομάδος των μαθητών και φίλων του Χριστού. Και αυτοί οι ζωηρότεροι, ο Πέτρος και ο Ιωάννης, εφαίνοντο υποκύπτοντες εις την εντύπωσιν ότι η οδύνη κατεθριάμβευσεν, ότι ο ζόφος του τάφου και η ατιμία του Σταυρού υπήρξαν το κατάντημα τοσούτων ελπίδων και προσδοκιών, διά των οποίων επί τοσούτον εβαυ-καλίσθησαν.

Αλλά το φαιδρόν άγγελμα «Χριστός ανέστη» διεσκέδασεν όλας αυτάς τας απαισιοδόξους σκέψεις και το τηλαυγές φως της Αναστάσεως περιέλαμψε και ανεζωογόνησε τας μαρανθείσας ελπίδας. Εκ της θλίψε-ως ανέκυψεν η ευφροσύνη και εκ του Τάφου ανέτειλεν η ζωή. Μετά τους λυγμούς του Γολγοθά, ζωηρά ακούεται η χαρά του Κήπου. Την νύκτα της απογνώσεως διαδέχεται η κλητή και

αγία ημέρα της ελπιδοφόρου Αναστάσεως. «Χριστός ανέστη!».

Ανόητοι και βραδείς τη καρδία οι μαθηταί του πιστεύειν επί πάσιν, οις ελάλησαν οι Προφήται περί του Ιησού, παρεδόθησαν εις την μαύρην απελπισίαν και παρείδον ότι «έδει παθείν τον Χριστόν και εισελθείν εις την δόξαν αυτού».

Είκοσιν αιώνες παρήλθον αφ' ότου ηκούσθη διά πρώτην φοράν εν τω κήπω το χαρμόσυνον άγγελμα της Αναστάσεως και μυριάδες στο-μάτων επαναλαμβάνουσιν αυτό μετά καρδιακής πίστεως και ανεκφράστου αγαλλιάσεως.

Μάτην τα κύματα της αμφιβολίας και της απιστίας ακατάσχετα εφορμώσι κατά της σεσαρκωμένης ασυγχύτως, ατρέπτως, αδιαιρέτως και αχωρίστως πίστεως ταύτης, της νικησάσης τον κόσμον. Ο θρίαμβος της Αναστάσεως ίσταται ως βράχος αρραγής, επί του οποίου πάσα πείσμων και εμπαθής υλιστική, ατομοκρατική και ευδαιμονιστική επίθεσις συντρίβεται και ναυαγεί. Ο αναστάς Κύριος αποτελεί τον ακρογωνιαίον λίθον της πίστεως ημών εις την αθανασίαν, εις Θεόν Δίκαιον, Αγαθόν και Παντοδύναμον, Όστις δεν εγκαταλείπει τον όσιον αυτού ιδείν διαφθοράν, ουδέ παραδίδει εις τέλος τους πιστούς αυτού, αλλ' ακόμη και εάν αφίνη αυτούς προσκαίρως να δοκιμασθώσιν, εξευρίσκει εις αυτούς πάντοτε και την έκβασιν της δοκιμασίας, την οδύνην εις αγαλλίασιν μεταποιεί, τον πόνον εις ηδονήν μετατρέπει και το δάκρυ εις χαράς κραυγήν μεταβάλλει.

Ως προσφυώς ελέχθη από θρησκειολογικής σκοπιάς, δύο τινά εχρειάζετο ο Χριστιανισμός διά να επικρατήση ως θρησκεία θεόσταλτος, ουρανία, αποκεκαλυμένη και υψηλή, ανωτέρα πασών, και διά να επι-τελέση ο επετέλεσε σωστικόν και αναπλαστικόν έργον εν τω κόσμω, διά της ισχυράς και καταλυτικής αυτής επιδράσεως. Εχρειάζετο Ιησούν εκουσίως ερχόμενον προς το πάθος, αλλά και Ιησούν δυνάμενον ταυτο-χρόνως ν' αναστή! Εχρειάζετο Σταυρόν, αλλ' εχρειάζετο και λάβαρον. Εχρειάζετο τάφον, αλλ' έχρειάζετο και υπερώον, εχρειάζετο σμύρναν, αλλ' εχρειάζετο και δάφνην.
Τι δ' άλλο ηδύνατο να εμπνεύση τους αγραμμάτους αλιείς της Γαλιλαίας, τους μηδέ την ιδίαν αυτών γλώσσαν γινώσκοντας, τους κατε-πτοημένους και προτροπάδην προ του δράματος του Γολγοθά διασκορ-πισθέντας, τους αφανείς, τους μικρούς, τους εξουθενημένους, ώστε ν' αντιπαραταχθώσι μετά θάρρους και σθένους προς την σοφίαν των σοφών και την σύνεσιν των συνετών, προς την διαλεκτικότητα των συζητητών του αιώνος, προς τον κάλαμον των λογίων, προς τας αρχάς και εξουσίας της Ιουδαίας και της Ρώμης, προς πάντα τα στοιχεία του κόσμου και περιφανή να καταγάγωσι θρίαμβον της νέας πίστεως, ειμή το οντολογικόν και υπερφυές γεγονός της Αναστάσεως;

Η ψυχή αυτών διά της Αναστάσεως από υλόφρονος και μικρόφρονος γίνεται

πλατυτέρα, οικουμενική και χριστιανική. Δι’ αυτούς ο Χριστός ζη, και ζη ως νικητής κατά της θλίψεως, της δουλείας, της αμαρτίας. Είναι ο Χριστός του θριάμβου, της χαράς και της δόξης. Είναι ο Χριστός της γλυκείας, εμπειρικής και αδιαψεύστου επαγγελίας, Όστις υπεσχέθη να μείνη μετά των μαθητών Αυτού πάσας τας ημέρας έως της συντελείας του αιώνος. Ο Αναστάς Κύριος είναι ο Θεός της Αθανασίας, ο Θεός της ζωής, και διά του θριάμβου Αυτού κατά της θλίψεως και του θανάτου, διά πυρός ασβέστου, καταφλέγει τα στήθη των μαρτύρων, των ομολογητών και αθλητών της πίστεως από γενεάς εις γενεάν έως της συντελείας των αιώνων. Ούτε Ιουδαίων διαβολή, ούτε ψευδομαρτύρων καταγγελία, ούτε μαθητών απιστία, ούτε εχθρών απηνών βυσσοδομία, ούτε νόθων οπαδών απιστούντος Θωμά σοφιστεία, ούτε αιρεσιαρχών φαντασιοπληξία, ούτε ευφυών πνευμάτων ειρωνεία, ούτε ιδεολόγων απεραντολογία, ούτε κριτικής υψηλής ή χαμηλής λεπτολογία, ουδέν των τοιούτων δύναται να κλονίση την βιωματικήν πεποίθησιν, ότι το από του Σταυρού αποκαθηλωθέν και εν τάφω εναποτεθέν σώμα κατήργησε το κράτος του θανάτου και ανεφάνη εκ του τάφου ως νυμφίος εκ παστάδος, ίνα και αυτός ζήση και εις τους άλλους χαρίσηται ζωήν την αιώνιον.

Καί θά ὑπάρχωσι πάντοτε μικρόψυχοι, ἀποκόπτοντες ἑαυτούς τῆς ἀληθοῦς μετά τοῦ Ἀναστάντος Ἰησοῦ ζωῆς, ὡς μή θέλοντες νά πιστεύ-σωσι, μήτε εἰς τήν αἰωνίαν, μήτε εἰς τήν πρώτην Αὐτοῦ ζωήν. Καθώς δ’ ἀπαρνήθη Αὐτόν ὁ Θάνατος, ἀπαρνοῦνται καί αὐτοί οἱ ἀξιολύπητοι θνητοί τόν Ἰησοῦν καί περιγελῶσι τήν ζῶσαν πίστιν ἡμῶν, οἱ ἐπί τῆς ὑπομενούσης γῆς σύροντες τό ἄχθος τοῦ ἀναπνέοντος καί θερμοῦ ἔτι σώματος αὐτῶν· ἀλλ’ ἀπαρνούμενοι Αὐτόν ἀναστάντα στεροῦνται τῆς ὑπερκοσμίου χαρᾶς καί τῆς ἀκαταισχύντου ἐλπίδος, τάς ὁποίας αἰσθά-νονται οἱ εἰς τόν Σωτῆρα τοῦ κόσμου πιστεύοντες. Ἀρνούμενοι τήν ἐκ τάφου ἀνατείλασαν ζωήν, στεροῦνται τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναγεννήσεως. Ἀρνούμενοι τόν νικητήν τοῦ θανάτου, στεροῦνται τοῦ ὑπαρξιακοῦ θρι-άμβου κατά τῆς ὀδύνης καί τῆς φθορᾶς, στεροῦνται τοῦ ἀνεσπέρου φωτός τῆς ὄντως ἐλευθερίας. Ἀρνούμενοι τόν ἐλευθερωτήν, στεροῦνται τῆς ζωηδώρου ἐπαγγελίας ὅτι θά εἶναι μετ’ αὐτῶν ὁ Κύριος πάσας τάς ἡμέρας τῆς ζωῆς στηρίζων, ἐνθαρρύνων καί ἐνισχύων αὐτούς ἐν τῇ πάλῃ τῆς ζωῆς των, καί τηρῶν αὐτούς ἐν τῷ ὑπερλόγῳ μυστηρίῳ τῆς θυσι-αστικῆς ἀγάπης καί τῆς ἀναφαιρέτου εἰρήνης.
Στερούμενοι δέ πάντων τούτων ἐν τῇ ἀπαρνήσει τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ, δέν θά στερηθῶσι τῆς φοβερᾶς καί ἀναποφεύκτου κατά τήν ἐσχάτην ἡμέραν πρός κρίσιν ἀναστάσεως καί ἀπολογίας.

Καί ἐάν διά τούς τοιούτους, τούς ἐν τῷ σκότει τοῦ Γολγοθᾶ σκοτα-σθέντας, ὁ σταυρός καί ὁ τάφος ὑπῆρξαν τό κατάντημα τῶν ἐλπίδων τῆς πίστεως, διά τούς πιστεύοντας εἰς τό ἄγγελμα ΄Χριστός Ἀνέστη΄ θά εἶναι εἰς τό διηνεκές ἡ πηγή τοῦ ἁπλέτου φωτός, τῆς ἀληθοῦς ζωῆς καί τῆς γλυκείας ἐλπίδος.

Ἡ σημερινή σταυροαναστάσιμος καί κοσμοσωτήριος ἡμέρα τυγ-χάνει βεβαίως, Παναγιώτατε Δέσποτα, οἰκεία κατά πάντα δι’ ὅλα τά ἀνά τήν ὑφήλιον πιστά τέκνα τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, καθώς ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστον στοιχεῖον τῆς ὀντολογικῆς της ταυτότητος, δοκίμιον τῆς συνταυτίσεώς της ἐν τῷ Πάθει καί τῇ Σταυρώσει καί ἀναβάπτισιν εἰς τό ἀείποτε σύγχρονον μυστικόν βίωμα τῆς συσταυρώσεώς της τῷ Κυρίῳ της.

Ἡ ὑπεραιωνόβιος θυσιαστική πορεία καί ἡ διηνεκής κενωτική μαρτυρία τοῦ ἀείποτε ἐσταυρωμένου πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, οὐχί μόνον κατά τό ἀπώτερον παρελθόν, ἀλλά ἀναποδράστως καί ἐπ’ ἐσχάτων, καί δή κατά τήν πανθομολογουμένως ὑπό τῶν εἰς τά τῆς καθ’ ἡμᾶς Ἀνατολῆς ἐντρυφησάντων σταυρικήν καί διά τοῦτο ἀναστάσιμον τριακονταετῆ πατριαρχίαν Σας, σεπτέ Προκαθήμενε τῆς ὑπ’ οὐρανόν Ὀρθοδοξίας, εἴ καί νομοτελιακῶς ἐπενδεδυμένην διά τῶν ὑπό ὁμοδόξων τέκνων καί ὁμαίμων ἀδελφῶν ἐκ τῆς λήθης καί τῆς ἀγνωμοσύνης ἀπορρεόντων ἐμπτυσμῶν, τῶν κολαφισμῶν, τῶν μαστίγων, τῶν ραπι-σμάτων, τοῦ ἀκανθίνου στεφάνου, τῆς χολῆς μετά ὄξους καί τῆς λόγχης, ἀποτελεῖ τήν ἀσφαλῆ πυξίδα καί τό ἀλάνθαστον κριτήριον τῆς αὐθεντικῆς ἐκκλησιαστικότητος κατά τάς συγχρόνους ἀναζητήσεις περί τοῦ ΄καινοῦ΄ βιώματος εἰς τήν πεζήν καθημερινότητα τῆς παραπαιούσης ἀνθρωπότητος.

Ὡς παραστατικῶς καί ἀνεπαναλήπτως ἐπεσήμανεν εἰς τούς μνημειώδεις λόγους του ὁ ἀξεπέραστος Γέροντάς Σας, Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος Μελίτων Χατζῆς, «εἶναι γνώριμα εἰς τήν Μητέραν αὐτήν Ἐκκλησίαν ὅλα τά σύνδρομα πρόσωπα καί ὄργανα τοῦ Πάθους καί τῆς Σταυρώσεως. Καί ὁ Πιλάτος μέ τήν ἐξουσίαν του, τήν κρίσιν καί τήν κουστωδίαν του. Καί ὁ Ἄννας καί ὁ Καϊάφας μέ τόν ζῆλον των νά μή διαταραχθῇ ἡ ἀσφάλεια τοῦ κατεστημένου καί ζημιωθοῦν αἱ προνομίαι των. Καί οἱ νομομαθεῖς τοῦ Συνεδρίου, οἱ ὑπεραμυνόμενοι τῶν ὀχυρῶν τοῦ γράμματος τοῦ Νόμου καί τῆς ἀληθείας ἔναντι τοῦ ταραχοποιοῦ αὐτοῦ Θεοῦ, τοῦ φιλανθρώπου καί συγκαταβατικοῦ, ὁ Ὁποῖος μέ τά καινά δαιμόνια τῆς ἀγάπης πρός ὅλους καί τῆς σωτηρίας ὅλων, ἀνατρέ-πει τάς περί Θεοῦ ὀρθάς ἀντιλήψεις των, καί ὁ Ὁποῖος, μέ τήν μωρίαν καί τήν ἀδυναμίαν τοῦ σταυροῦ Του, ἀπειλεῖ τόν μόχθον τῆς σοφίας καί τόν ἱδρώτα τῆς ἰσχύος, τάς συγκεκριμένας αὐτάς πραγματικότητας τῆς ζωῆς...Καί ὁ Σταυρός; ὁ Σταυρός εἶναι δικός της. Τῆς Μεγάλης Ἐκ-κλησίας. Τό πρῶτον καί τό ὕστατον, τό μέγιστον προνόμιόν της. Θεοῦ δύναμις καί Θεοῦ σοφία. Εἰς τήν ὅλην αὐτήν συμφωνίαν τῆς Σταυρώ-σεως καί τῆς συσταυρώσεως, μία μόνον παραφωνία ὑψοῦται ἀπό τῆς ἐσταυρωμένης Ἐκκλησίας: ΄Οὐ τετέλεσται΄. Ἐδῶ τετέλεσται ὁ λόγος τοῦ Σταυροῦ ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ» (Χαλκηδόνια, σελ. 477-478).

Εὐχηθῆτε, Παναγιώτατε, προσκυνοῦντες τά τοῦ Χριστοῦ σεπτά Πάθη καί τῆς

Μητρός Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ἀτελεύτητα παθήματα, νά ἀξιωθῶμεν καί τῆς ἐνδόξου Αὐτοῦ τε καί αὐτῆς Ἀναστάσεως. Γένοιτο.